EUROOPAN PARLAMENTTI

2004 *2009*

Kansalaisvapauksien sekä oikeus- ja sisäasioiden valiokunta

2008/0078(CNS)

27.8.2008

*

MIETINTÖLUONNOS

ehdotuksesta neuvoston asetukseksi siirtymisestä Schengenin tietojärjestelmästä (SIS 1+) toisen sukupolven Schengenin tietojärjestelmään (SIS II)
(KOM(2008)0197 – C6-0189/2008 – 2008/0078(CNS))

Kansalaisvapauksien sekä oikeus- ja sisäasioiden valiokunta

Esittelijä: Carlos Coelho

Lainsäädäntömenettelyistä käytettävät symbolit

*	Kuulemismenettely *yksinkertainen enemmistö*
**I	Yhteistoimintamenettely (ensimmäinen käsittely) *yksinkertainen enemmistö*
**II	Yhteistoimintamenettely (toinen käsittely) *yksinkertainen enemmistö yhteisen kannan hyväksymiseksi* *parlamentin jäsenten enemmistö yhteisen kannan hylkäämiseksi tai tarkistamiseksi*
***	Hyväksyntämenettely *parlamentin jäsenten enemmistö lukuun ottamatta EY-sopimuksen 105, 107, 161 ja 300 artiklassa ja EU-sopimuksen 7 artiklassa tarkoitettuja tapauksia*
***I	Yhteispäätösmenettely (ensimmäinen käsittely) *yksinkertainen enemmistö*
***II	Yhteispäätösmenettely (toinen käsittely) *yksinkertainen enemmistö yhteisen kannan hyväksymiseksi* *parlamentin jäsenten enemmistö yhteisen kannan hylkäämiseksi tai tarkistamiseksi*
***III	Yhteispäätösmenettely (kolmas käsittely) *yksinkertainen enemmistö yhteisen tekstin hyväksymiseksi*

(Ilmoitettu menettely perustuu komission esittämään oikeusperustaan.)

Tarkistukset säädösehdotukseen

Parlamentin tarkistuksissa esitetyt tekstin muutokset merkitään ***lihavoidulla kursiivilla***. Kun kyseessä on muutossäädös ja parlamentin tarkistukseen sisältyy sellaisenaan olemassa olevan säännöksen tai määräyksen tekstiä, johon komissio ei ole ehdottanut muutoksia, kyseinen teksti **lihavoidaan**. Merkintä **[...]** tarkoittaa, että kyseisestä kohdasta on poistettu tekstiä. Pelkkää *kursivointia* käytetään kiinnittämään asiasta vastaavien yksiköiden huomio sellaisiin säädösehdotuksen osiin, jotka ehdotetaan korjattavaksi lopullisessa tekstissä (esimerkiksi selvästi virheelliset tai kyseisestä kieliversiosta pois jääneet kohdat). Korjausehdotusten hyväksymisestä päättävät asiasta vastaavat yksiköt.

SISÄLTÖ

Sivu

LUONNOS EUROOPAN PARLAMENTIN LAINSÄÄDÄNTÖPÄÄTÖSLAUSELMAKSI.5

PERUSTELUT.....11

LUONNOS EUROOPAN PARLAMENTIN LAINSÄÄDÄNTÖPÄÄTÖSLAUSELMAKSI

ehdotuksesta neuvoston asetukseksi siirtymisestä Schengenin tietojärjestelmästä (SIS 1+) toisen sukupolven Schengenin tietojärjestelmään (SIS II) (KOM(2008)0197 – C6-0189/2008 – 2008/0078(CNS))

(Kuulemismenettely)

Euroopan parlamentti, joka

– ottaa huomioon komission ehdotuksen neuvostolle (KOM(2008)0197),

– ottaa huomioon EY:n perustamissopimuksen 66 artiklan, jonka mukaisesti neuvosto on kuullut parlamenttia (C6-0189/2008),

– ottaa huomioon työjärjestyksen 51 artiklan,

– ottaa huomioon kansalaisvapauksien sekä oikeus- ja sisäasioiden valiokunnan mietinnön sekä budjettivaliokunnan lausunnon (A6-0000/2008),

1. hyväksyy komission ehdotuksen sellaisena kuin se on tarkistettuna;

2. pyytää komissiota muuttamaan ehdotustaan vastaavasti EY:n perustamissopimuksen 250 artiklan 2 kohdan mukaisesti;

3. pyytää neuvostoa ilmoittamaan parlamentille, jos se aikoo poiketa parlamentin hyväksymästä sanamuodosta;

4. pyytää tulla kuulluksi uudelleen, jos neuvosto aikoo tehdä huomattavia muutoksia komission ehdotukseen;

5. kehottaa puhemiestä välittämään parlamentin kannan neuvostolle ja komissiolle.

Tarkistus 1

Ehdotus asetukseksi
Otsikko

Komission teksti	*Tarkistus*
NEUVOSTON ASETUS	NEUVOSTON ASETUS
siirtymisestä Schengenin tietojärjestelmästä (SIS 1+) toisen sukupolven Schengenin tietojärjestelmään (SIS II)	siirtymisestä Schengenin tietojärjestelmästä (SIS 1+) toisen sukupolven Schengenin tietojärjestelmään (SIS II) ***ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 2424/2001 muuttamisesta***

Or. en

Perustelu

On tärkeää, että SIS II:n kehitysmandaatti on voimassa siihen saakka, kunnes järjestelmän toiminta todella alkaa käytännössä. Mandaatin on mahdollistettava kaikkien sellaisten tehtävien toteuttaminen, jotka on määritelty SIS II:n oikeudellisten välineiden edellytyksiksi käytännön toiminnan aloittaminen mukaan lukien.

Tarkistus 2

Ehdotus asetukseksi
1 artikla – 1 kohta

Komission teksti	*Tarkistus*
Tässä asetuksessa määritellään tehtävät ja vastuualueet, jotka liittyvät siirtymiseen SIS 1+ -järjestelmästä SIS II -järjestelmään, ***SIS II -järjestelmän lopulliset*** testit mukaan luettuina.	***1.*** Tässä asetuksessa määritellään tehtävät ja vastuualueet, jotka liittyvät siirtymiseen SIS 1+ -järjestelmästä SIS II -järjestelmään, ***kaikki tarvittavat*** testit mukaan luettuina ***niin, että tarvittavien vaatimusten ja menettelyjen järjestys nimetään tarkasti***.

Or. en

Tarkistus 3

Ehdotus asetukseksi
1 artikla – 1 a kohta (uusi)

Komission teksti	*Tarkistus*
	1 a. Tällä asetuksella myös jatketaan asetuksen (EY) N:o 2424/2001[1], annettu 6 päivänä joulukuuta 2001 toisen sukupolven Schengenin tietojärjestelmän (SIS II) kehittämisestä, voimassaoloa.
	[1]EYVL L 328, 13.12.2001, s. 4.

Or. en

Perustelu

On tärkeää, että SIS II:n kehitysmandaatti on voimassa siihen saakka, kunnes sen toiminta todella alkaa käytännössä. Mandaatin on mahdollistettava kaikkien sellaisten tehtävien toteuttaminen, jotka on määritelty SIS II:n oikeudellisten välineiden edellytyksiksi käytännön toiminnan aloittaminen mukaan lukien.

Tarkistus 4

Ehdotus asetukseksi
1 artikla – 1 b kohta (uusi)

Komission teksti	*Tarkistus*
	1 b. SIS II on yksi integroitu järjestelmä, ja jotta se olisi valmis aloittamaan toimintansa, on määriteltävä selkeästi toimivalta ja tehtävät, joita komissio tai jäsenvaltiot toteuttavat niiden testausta ja siirtymistä koskevan vastuun mukaisesti.

Or. en

Perustelu

SIS II -järjestelmän täysi toteuttaminen kuuluu Euroopan komission ja jäsenvaltioiden vastuulle. Ennen SIS II:n toiminnan aloittamista komission on ilmoitettava, että komission ja jäsenvaltioiden suorittama kattava SIS II:n testi on saatettu päätökseen (Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 1987/2006, annettu 20. joulukuuta 2006, 55 artiklan 3 kohdan c alakohta).

Tarkistus 5

Ehdotus asetukseksi
1 artikla – 1 c kohta (uusi)

Komission teksti	*Tarkistus*
	1 c. Komission vastuu hankkeen hallinnoinnista sekä kaikkien toimeksisaajayritysten työ päättyy vasta, kun järjestelmä on toimitettu ja se on valmis otettavaksi käyttöön täysin sopimuksessa määritettyjen ehtojen mukaisesti.

Or. en

Perustelu

Tähän saakka komissio on hoitanut hankkeen hallinnoinnin sekä vastannut suhteista toimeksisaajayritykseen, jolle on maksettu täysin toimivan järjestelmän toimittamisesta.

Tarkistus 6

Ehdotus asetukseksi
2 artikla – e a alakohta (uusi)

Komission teksti	*Tarkistus*
	(e a) 'kattavalla testillä' toisen sukupolven Schengenin tietojärjestelmän (SIS II) perustamisesta, toiminnasta ja käytöstä 20 päivänä joulukuuta 2006 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 1987/2006[1] 55 artiklan 3 kohdan c alakohdassa tarkoitettua testiä.
	[1]EUVL L 381, 28.12.2006, s. 4.

Or. en

Perustelu

Komission ehdotuksen tarkoituksena on paitsi luoda oikeudellinen kehys, jolla säännellään siirtymistä uuteen järjestelmään, myös kattava testaus, jonka tarkoituksena on erityisesti osoittaa, että SIS II:n suorituskyky on vähintään yhtä hyvä kuin SIS 1+:n. Lisäksi tarkoituksena on säännellä lisätietojen vaihtoa koskevaa testiä.

Tarkistus 7

Ehdotus asetukseksi
2 artikla – e b alakohta (uusi)

Komission teksti	*Tarkistus*
	(e b) 'lisätietoja koskevalla testillä' Sirene-toimistojen toiminnan testauksia, joiden tarkoituksena on testata lisätietojen

vaihtoa niiden välillä.

Or. en

Perustelu

Komission ehdotuksen tarkoituksena on paitsi luoda oikeudellinen kehys, jolla säännellään siirtymistä uuteen järjestelmään, myös kattava testaus, jonka tarkoituksena on erityisesti osoittaa, että SIS II:n suorituskyky on vähintään yhtä hyvä kuin SIS 1+:n. Lisäksi tarkoituksena on säännellä lisätietojen vaihtoa koskevaa testiä.

Tarkistus 8

Ehdotus asetukseksi
6 artikla – 2 kohta

Komission teksti	*Tarkistus*
2. Siirtyminen tapahtuu neuvostossa toimivien jäsenvaltioiden määrittämän aikataulun mukaisesti.	2. Siirtyminen tapahtuu neuvostossa toimivien jäsenvaltioiden ***jo*** määrittämän aikataulun mukaisesti***, ja se saatetaan päätökseen SIS II:n toiminnan teknisen aloittamisen mahdollistamiseksi syyskuun 30 päivään 2009 mennessä***.

Or. en

Perustelu

Neuvosto on esittänyt ja hyväksynyt tämän aikataulun 6. kesäkuuta 2008 pidetyssä oikeus- ja sisäasioiden neuvoston kokouksessa komission ehdotuksen perusteella.

Tarkistus 9

Ehdotus asetukseksi
7 artikla – 2 kohta

Komission teksti	*Tarkistus*
2. Jäsenvaltiot pitävät yllä ja tarvittaessa kehittävät edelleen omia N.SIS II -järjestelmiään.	2. Jäsenvaltiot pitävät yllä ja tarvittaessa kehittävät edelleen omia N.SIS II -järjestelmiään ***vain siinä määrin kuin N.SIS II:n toteutuksen mahdollisten ohjelmavirheiden korjaaminen edellyttää***.

Or. en

Perustelu

SIS II tarjoaa enemmän toimintoja ja uudentyyppisiä ilmoituksia SIS I:een verrattuna. Siksi jotkin jäsenvaltion SIS II:een tallentamat uudet tiedot eivät ehkä tallennu SIS I:een. Muuntimen, jonka avulla tietoja voidaan vaihtaa C-SIS:n ja C.SIS II:n välillä, tulisi taata SIS I:n ja SIS II:n tietojen yhteensopivuus. Siksi on tärkeää selvittää, että SIS I:n ja SIS II:n tietojen yhteensopivuuteen liittyvät mahdolliset ohjelmavirheet on korjattava muuntimen kautta komission alaisuudessa.

PERUSTELUT

Taustaa:

Schengenin tietojärjestelmä (SIS) on keskeinen väline Schengenin periaatteiden soveltamisessa, ja itse asiassa sitä pidetään täysin oikeutetusti "rajattoman" Euroopan sekä vapauteen, turvallisuuteen ja oikeuteen perustuvan alueen selkärankana.

Järjestelmän tehtävä on muuttunut vähitellen sen perustamisen jälkeen. Itse asiassa silloin, kun SIS luotiin, sen ainoana tehtävänä oli olla rajojen avaamista kompensoiva toimi. Erityisesti siksi, että SIS on osoittautunut hyödylliseksi ja tehokkaaksi välineeksi, on päätetty maksimoida sen mahdollisuudet etupäässä poliisiyhteistyön yhteydessä.

Schengenin tietojärjestelmä on suuri tietokanta (itse asiassa unionin suurin yhteinen tietokanta, jonka koko oli joulukuussa 2007 yhteensä 22 450 781, mistä henkilöiden osuus oli 1 142 988), joka toimii yhteisenä tietojärjestelmänä niin, että jäsenvaltioiden asianomaiset viranomaiset voivat tehdä yhteistyötä ja vaihtaa tietoja, mikä on olennaisen tärkeää luotaessa aluetta ilman sisärajoilla tapahtuvia tarkastuksia.

Järjestelmässä on yksittäisiä ihmisiä sekä kohteita koskevia tietoja, joita asianomaiset viranomaiset voivat käyttää erityisesti tehtäessä rikosasioihin liittyvää poliisiyhteistyötä ja oikeudellista yhteistyötä. Näin voidaan myös tarkistaa henkilöitä koskevat tiedot ulkorajoilla tai kansallisella alueella sekä myöntää viisumeja ja oleskelulupia.

SIS-järjestelmän toisen sukupolven luominen päätettiin ottaen huomioon tarpeen integroida järjestelmään uudenlaisia tietoja (biometristen tietojen käyttöönotto), uudentyyppisiä ilmoituksia (esim. eurooppalaisen pidätysmääräyksen käyttöönotto) ja uusia toimintoja (turvallisuuden parantamiseksi ja tietojen käytön tehostamiseksi esimerkiksi ilmoitusten keskinäisen yhdistämisen avulla). Oli myös tarpeen laajentaa kansallisten sekä unionin tason viranomaisten antamien ilmoitusten saantia sekä vastattava tarpeeseen integroida uudet jäsenvaltiot, koska keskusjärjestelmään (C-SIS) voitiin liittää vain 18 maata.

Komissio sai 6. joulukuuta 2001 mandaatin kehittääkseen uuden järjestelmän, joka oli määrä ottaa käyttöön maaliskuussa 2007. Useista viipeistä johtuen ilmoitettiin uudesta aikataulusta, jonka mukaan SIS II:n toiminnan oli määrä alkaa joulukuun 17. päivään 2008 mennessä (juuri komission nykyisen mandaatin loppuessa).

Tällä välin vuonna 2006 kehitettiin SIS-järjestelmän ajantasaistettu versio (SIS I+R), jolloin korvattiin C-SIS-koneet, otettiin käyttöön nykyaikaisempi viestintäjärjestelmä ja tehtiin mahdolliseksi uusien maiden liittäminen järjestelmään.

Ottaen huomioon uusille jäsenvaltioille, jotka halusivat annettujen lupausten mukaisesti liittyä SIS-järjestelmään vielä vuoden 2007 aikana, aiheutuneen suuren pettymyksen Portugalin hallitus päätti esittää ehdotuksen, joka mahdollistaisi teknisen väliaikaisen ratkaisun eli niin kutsutun SISone4ALL-järjestelmän.

Järjestelmä on nyt täysin toiminnassa, ja sen avulla SIS-järjestelmään on voitu liittää 9 uutta jäsenvaltiota. Tästä huolimatta näin laajennetulla Schengen-alueella turvallisuusvaatimusten vahvistamisesta on tulle entistäkin tärkeämpi ja kiireellisempi asia.

Se voidaan toteuttaa vain, jos järjestelmän seuraava sukupolvi SIS II otetaan käyttöön.

SIS II -järjestelmän perustaminen

Neuvosto ja parlamentti hyväksyivät säännökset, jotka koskevat SIS II -järjestelmän perustamista, toimintaa ja käyttöä, vuonna 2006 yhteispäätösmenettelyllä ensimmäisessä käsittelyssä lisäviipeiden välttämiseksi. Näiden välineiden soveltaminen SIS I+ -järjestelmään osallistuviin jäsenvaltioihin aloitetaan vasta päivänä, josta päättää neuvosto. Neuvoston jäsenten, jotka edustavat SIS I+ -järjestelmään osallistuvien jäsenvaltioiden hallituksia, on päätettävä asiasta yksimielisesti (asetuksen 1987/2006 55 artiklan 2 kohta).

Ennen kuin näin voidaan tehdä ja järjestelmän toiminta alkaa, se on testattava tarkasti sen arvioimiseksi, toimiiko SIS II sitä koskevissa oikeudellisissa välineissä määritettyjen teknisten ja toiminnallisten vaatimusten mukaisesti niin, että samalla täyttyvät muutkin ei-toiminnalliset vaatimukset, kuten vakaus, valmius ja suorituskyky.

Vain kaikkien SIS II -testien onnistuneen loppuunsaattamisen jälkeen voidaan siirtyä seuraavaan vaiheeseen: SIS I + -käyttäjien siirtyminen SIS II -ympäristöön niin, että siirtyminen tapahtuisi samana päivänä kaikissa jäsenvaltioissa ja yhdellä kertaa.

Tämänhetkiset ehdotukset: siirtyminen uuteen järjestelmään

Euroopan parlamentilta on pyydetty lausuntoa asianomaisista kahdesta välineestä, joilla pyritään luomaan siirtymistä koskeva oikeudellinen kehys.

Ehdotuksella neuvoston asetukseksi pyritään sääntelemään siirtymistä nykyisestä Schengen-tietojärjestelmästä (SIS I +) toisen sukupolven tietojärjestelmään (SIS II).
Sen avulla pyritään ottamaan huomioon tarve muuttaa siirtymisstrategiaa. Alkuperäisenä suunnitelmana oli, että 15 jäsenvaltioita (jäsenvaltioiden tuolloinen lukumäärä) siirtyisivät uuteen järjestelmään noin kahdeksan tuntia kestävällä prosessilla.

Nyt jäsenvaltioita on jo 25[1], mikä tekee siirtymisestä paljon monimutkaisempaa ja vaikeampaa, ja kaikkien tietojen siirtäminen uuteen verkkoon vaatii enemmän aikaa. Riskistä tuli liian suuri, sillä jos siirtymäkauden aikana yksi jäsenvaltio epäonnistuu normaalissa siirtymisessä, tästä seuraisi suoraan sen rajojen palautuminen (koska se ei voisi enää käyttää SIS-järjestelmää). Tämän mahdollisuuden välttämiseksi oli tarpeen luoda eräänlainen varajärjestelmä, jonka avulla voitaisiin tarvittaessa palata SIS 1+ -järjestelmään.

Jotta voidaan vähentää järjestelmänvaihtoon liittyvien palveluhäiriöiden riskiä, on kehitetty väliaikainen tekninen arkkitehtuuri, jonka ansiosta SIS 1+ ja tietyt SIS II:een kuuluvat

[1] SIS II:een kuuluvat seuraavat jäsenvaltiot: 15 vanhaa EU:n jäsenvaltiot lukuun ottamatta Yhdistynyttä kuningaskuntaa ja Irlantia sekä 9 uutta jäsenvaltiota (vuonna 2004 liittyneet 10 uutta jäsenvaltiota Kyprosta lukuun ottamatta) sekä Norja, Islanti ja Sveitsi.

tekniset osat voivat toimia rinnakkain hyvin rajoitetun siirtymäkauden ajan.

Myös tämän jälkeen on hyvin rajoitetun ajan käytettävissä tekninen väline, eräänlainen "muunnin", jonka avulla tietoja voidaan muuntaa ja synkronoida SIS 1+:n ja SIS II:n välillä. Muunnin yhdistää SIS 1+:n keskusjärjestelmän SIS II:n keskusjärjestelmään, jolloin molemmat järjestelmät voivat käsitellä samoja tietoja. Näin taataan, että SIS II:een jo onnistuneesti liittyneet jäsenvaltiot pysyvät samalla tasoilla kuin vielä SIS 1+:ssa olevat muut jäsenvaltiot. Jotta väliaikainen tekninen arkkitehtuuri voisi toimia, on lisätty uusi peruutustoiminto, jota ei tarkasteltu ennakolta ensimmäisessä sopimuksessa.

Tämän ehdotuksen tarkoituksena on paitsi luoda oikeudellinen kehys, jolla säännellään siirtymistä uuteen järjestelmään, myös kattava testaus, jonka tarkoituksena on erityisesti osoittaa, että SIS II:n suorituskyky on vähintään yhtä hyvä kuin SIS 1+:n. Lisäksi tarkoituksena on säännellä lisätietojen vaihtoa koskevaa testiä.

Kehitys- ja testausvaihe

Asetuksen 1987/2006 55 artiklan 2 kohdan ehdot on täytettävä (Euroopan parlamentin on myös saatava tiedot kaikista tuloksista), ja siirtyminen on toteutettava vasta tämän jälkeen yhdellä kertaa. Tällöin sovelletaan seuraavia neljää ehtoa:

– tarvittavien täytäntöönpanotoimien toteuttaminen;
– jäsenvaltioiden ilmoitus tarvittavista teknisistä ja oikeudellisista järjestelyistä;
– kattavan testauksen onnistunut saattaminen päätökseen;
– tarvittavat tekniset järjestelyt kansallisten järjestelmien liittämiseksi keskusjärjestelmään.

SIS II:n toiminnan aloittaminen merkitsee kehitysvaiheen loppua, ja samalla aletaan soveltaa SIS II:n oikeusperustaa. Saman logiikan mukaisesti siirtymisvaiheen tulee olla viimeinen SIS II:n kehittämismandaattiin kuuluva tehtävä.

Euroopan parlamentin esittelijän esittämän pyynnön jälkeen varapuheenjohtaja Barrot vastasi kirjeellä 13. kesäkuuta 2008 todeten, että testausvaihe oli jo käynnissä, ja kuvaillen 12:ta eri vaihetta, jotka edeltävät SIS II:n toiminnan aloittamista, joka suunnitelmien mukaan tapahtuu 30. syyskuuta 2009.

Mandaatti

On tärkeää, että SIS II:n kehitysmandaatti on voimassa siihen saakka, kunnes SIS II:n toiminta todella alkaa käytännössä.

Mandaatin on mahdollistettava kaikkien sellaisten tehtävien toteuttaminen, jotka on määritelty SIS II:n oikeudellisten välineiden edellytyksiksi käytännön toiminnan aloittaminen mukaan lukien. Tällöin korjataan kaikki testivaiheiden aikana havaitut virheet ja täytetään kaikki ennakkoehdot, kuten testiympäristöt ja resurssit. Kaikkien testien suorittaminen katsotaan asianmukaisesti loppuun saatetuksi vasta, kun mitään häiriöitä eikä suuria ohjelmavirheitä enää havaita.

Tähän saakka komissio on hoitanut hankkeen hallinnoinnin sekä vastannut suhteista toimeksisaajayritykseen. Jos komissio lopettaa mandaattinsa ennen järjestelmän käyttöönottoa, myös suhteiden toimeksisaajayritykseen on päätyttävä. Kyseinen yritys on kuitenkin saanut maksun toimittaakseen täysin toimivan järjestelmän. Miten siis voidaan hyväksyä, että sen sopimus päättyy, ennen kuin tiedämme, että järjestelmä on täysin toiminnassa ja mahdolliset ongelmat ja ohjelmavirheet (joita varmasti vielä esiintyy) ratkaistaan, minkä tulisi tapahtua edelleen saman sopimuksen puitteissa? Miten tämä sopimus voi päättyä joulukuussa 2008, jos testauksen kohteena on ollut vain 15 jäsenvaltiota niiden kaikkien asemesta? Voidaanko taata, että järjestelmä toimii yhtä hyvin, kun siihen lisätään 10 jäsenvaltiota?

On odotettavissa, että tässä uudessa vaiheessa on löydettävä uusi toimeksisaajayritys ja rakennettava uudelleen uusi työympäristö neuvoston rakenteisiin, jotta työtä ja testausta voidaan jatkaa järjestelmän käyttöönottoon asti (mikä oli kuitenkin periaatteessa jo tilattu ja mistä oli maksettu aiemmalle toimeksisaajayritykselle). Edellyttääkö tämä vaihtoehto uutta aikataulua, jotta kaikki nämä alun perin ennakoimattomat uudet näkökohdat voidaan ottaa huomioon?